

ผลงานวิจัย แนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน
วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

โดย
นางสาวกรรณิการ์ มาลาไสย

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

คำนำ

ผลงานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ซึ่งผู้วิจัยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจนำไปข้อเสนอโครงการไปขอทุนสนับสนุนการทำวิจัยต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ สำเร็จไปได้หากไม่มีคณบดีคณะ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รองคณบดีฝ่ายบริหาร รองคณบดีฝ่ายกิจการทั่วไป หัวหน้าภาควิชา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคนิคศึกษา คณาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคนิคศึกษา คณะครุ ศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่ให้การ และเป็นที่ยกย่องต่อการพัฒนาโครงร่าง ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ให้คำแนะนำเพื่อพัฒนาหัวข้อและสนับสนุน พร้อมทั้งชี้แนะ โครงร่างการวิจัย จน งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ชื่อ นางสาวกรรณิการ์ มาไสย

ชื่องานวิจัย แนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษา
ฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพรุ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพรุ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาจารย์นิเทศฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 13 คน และอาจารย์พี่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุในวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ดูแลนักศึกษา ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 10 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าเกณฑ์การประเมินที่ใช้อยู่ดีและครอบคลุม โดยมีข้อเสนอแนะให้มีการประเมินตามสภาพจริง การประชุมร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศ การพิจารณาความเชี่ยวชาญของอาจารย์นิเทศ และการเน้นการเรียนการสอนแบบปฏิบัติ และผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดกับวิธีการประเมินที่พัฒนาขึ้น ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของการสอนทั้งหมด และสามารถช่วยให้นักศึกษารับรู้ถึงจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาได้ นอกจากนี้ การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการติดตามพัฒนาการของนักศึกษา และวิธีการประเมินควรสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาได้อย่างทันท่วงที ในด้านองค์ประกอบของการประเมิน ควรครอบคลุมด้านการวางแผนการสอน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และคุณลักษณะความเป็นครู โดยมีการใช้เกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมและหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบประเมินตนเอง และแฟ้มสะสมผลงาน

คำสำคัญ: การประเมินการปฏิบัติการสอน รูปแบบการประเมิน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ

Abstract

This research aims to examine the current state and challenges of teaching performance assessment for student teachers in the Faculty of Industrial Education, develop an appropriate and effective assessment model, and evaluate its implementation. A quantitative research approach was employed. The sample consisted of 13 university supervisors responsible for overseeing the teaching practicum during the second semester of the 2024 academic year, and 10 mentor teachers from vocational colleges under the Office of the Vocational Education Commission who supervised student teachers during the same period. The research instrument utilized was a questionnaire, and data were analyzed using descriptive statistics.

The research findings indicated that the respondents strongly agreed that the existing assessment criteria were adequate and comprehensive. Suggestions were made for implementing authentic assessments, facilitating collaborative meetings among supervising professors, considering the expertise of supervising professors, and emphasizing practical teaching methods. The respondents also expressed the highest level of agreement with the developed assessment methods, which encompassed all essential components of teaching and effectively enabled students to identify their strengths and areas for improvement. Furthermore, the use of portfolios was deemed an effective approach for monitoring students' progress, and assessment methods should provide timely and constructive feedback to students. In terms of assessment components, they should cover aspects such as lesson planning, instructional management, measurement and evaluation, and teacher professional attributes, utilizing appropriate and diverse assessment criteria, including observation checklists, self-assessment forms, and portfolios.

Keywords: Teaching Performance Assessment, Assessment Model, Student Teachers

สารบัญ

คำนำ		ก
กิตติกรรมประกาศ		ข
บทคัดย่อ		ค
สารบัญ		จ
สารบัญตาราง		ช
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
	1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
	1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
	1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2	การทบทวนวรรณกรรม	5
	2.1 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของหลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	5
	2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติการสอน	17
	2.3 รูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนในบริบทต่างๆ	21
	2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการประเมินการ ปฏิบัติการสอน	25
บทที่ 3	วิธีการดำเนินงานวิจัย	27
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
	3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	27
	3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
	3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	33

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
	4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	34
	4.2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอน	36
	4.3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	38
	4.4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินการฝึกสอน	42
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	44
	5.1 สรุปผลการวิจัย	45
	5.2 อภิปรายผลการวิจัย	45
	5.2. ข้อเสนอแนะ	47
บรรณานุกรม		48

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
ตารางที่ 4.1	แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	34
ตารางที่ 4.2	แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอน	36
ตารางที่ 4.3	แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	39

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้แนวการจัดการศึกษา ไว้ว่าต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม ครูจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะเพื่อสนองตอบต่อพันธกิจในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูง การมีสมรรถนะจะช่วยให้ครูนั้นมีประสิทธิภาพในการทำงาน ดังนั้นสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ หากนักศึกษาคูรมีสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาที่ดีย่อมส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ดังนั้นการผลิตครูที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) เนื่องจากครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน การฝึกปฏิบัติการสอน จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนานักศึกษาคูรมีสมรรถนะและความพร้อมในการเป็นครูอาชีพ (สุวิทย์ มูลคำ, 2553) โดยเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้นำความรู้และทักษะที่เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษา ซึ่งการประเมินผลการปฏิบัติการสอนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้นักศึกษาได้รับข้อมูลป้อนกลับที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง (ทศนา แคมมณี, 2555) โดยข้อมูลป้อนกลับเหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษาได้ทราบถึงจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้คุณภาพของครูและคุณภาพการศึกษาในภาพรวมได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เป็นหนึ่งในแหล่งบ่มเพาะแม่พิมพ์ของแรงงานหรือทรัพยากรมนุษย์ในภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญ มีบทบาทสำคัญในการผลิตครูที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคนิคและวิชาชีพ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาสายอาชีพของประเทศ เพราะนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ปริญญาตรี 4 ปี ในสาขาวิชาชีพวิศวกรรมอุตสาหกรรม และสาขาวิชาชีพวิศวกรรมเครื่องกล ต้องได้เข้าปฏิบัติการสอนวิชาชีพครูในสถานศึกษาเครือข่าย

ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ในรายวิชาการปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู จำนวน 1 ปีการศึกษา ในแผนกช่างกลโรงงาน ช่างเชื่อม ช่างฝีมือพื้นฐาน รวมถึงช่างยนต์ การฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาครูฝึกประสบการณ์วิชาชีพจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของบัณฑิตครู การประเมินการปฏิบัติการสอนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้สามารถวัดและปรับปรุงสมรรถนะของนักศึกษาฝึกสอนได้อย่างเป็นระบบ

จากผลการสำรวจปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ผ่านมา พบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีปัญหาเกิดขึ้นหลายด้าน เช่น การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังขาดระบบและรูปแบบที่สามารถสร้างครูที่สามารถไปสร้างความเปลี่ยนแปลงที่เกิดในตัวผู้เรียนและสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2546) ปัญหาการจัดเตรียมประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษา โดยเฉพาะด้านการสอนมีการศึกษาและการวิจัยพบว่า นักศึกษาครูส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ ส่วนใหญ่การสอนเน้นการบรรยายและยังใช้สื่อวัตกรรมการสอนน้อย การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง การควบคุมชั้นเรียนได้ยาก (Office of the Education Council, (2009); Asawa siphongthorn, 2007) จากปัญหาที่เกิดขึ้นล้วนส่งผลต่อผู้เรียนหากผู้สอนไม่มีสมรรถนะในการปฏิบัติการสอน และเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในหลาย ๆ ด้าน ประกอบกับความคาดหวังของสังคมที่มีต่อวิชาชีพครูที่นอกจากครูจะต้องเป็นผู้ที่มีทั้งภูมิรู้และภูมิธรรมแล้วจะต้องเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นผู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้น ทำให้การประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูที่ทางคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพกำหนดไว้เดิมนั้นไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับนักศึกษาครูยุคใหม่ในการพัฒนาตนเองเพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียน อีกทั้งรูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนในปัจจุบันอาจยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความหลากหลายของบริบท นักศึกษาครุศาสตร์อุตสาหกรรมอาจต้องฝึกสอนในสถานศึกษาที่มีความหลากหลาย ทั้งในด้านระดับการศึกษา สาขาวิชา และบริบทของสถานศึกษา ทำให้รูปแบบการประเมินที่ตายตัวอาจไม่ครอบคลุมทุกบริบท (ขวลิต ชูกำแพง, 2558) การประเมินควรมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทของสถานศึกษาและลักษณะของสาขาวิชาชีพ หรือการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน ทำให้การประเมินควรครอบคลุมถึงความสามารถในการใช้

เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2556) นักศึกษาควรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม หรือการเน้นสมรรถนะ การประเมินควรเน้นการประเมินสมรรถนะ เพื่อให้แน่ใจว่านักศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติงานจริงตามมาตรฐานวิชาชีพครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562) การประเมินสมรรถนะจะช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะและความสามารถที่จำเป็นสำหรับการเป็นครูที่มีคุณภาพ รวมทั้งการให้ข้อมูลป้อนกลับ การให้ข้อมูลป้อนกลับที่มีคุณภาพและทันเวลาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาตนเองของนักศึกษา การประเมินควรมีกระบวนการให้ข้อมูลป้อนกลับที่มีประสิทธิภาพ (ทิศนา แคมมณี, 2555) โดยข้อมูลป้อนกลับควรมีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติการสอนได้

ดังนั้นเพื่อให้การผลิตนักศึกษาครูให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาของนักศึกษาที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสถานศึกษาและเป็นไปตามเกณฑ์ของคุรุสภาใหม่ที่ได้มีประกาศออกมา ผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่ที่ดูแลเรื่องการทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาครูอย่างเป็นระบบต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
2. เพื่อพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู และเพื่อพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

1) อาจารย์นิเทศฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2) อาจารย์พี่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ดูแลนักศึกษา

3) นักศึกษาฝึกสอน หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ปริญญาตรี 4 ปี ในสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ และสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม พ.ศ. 2568 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติการสอน หมายถึง การที่นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. การประเมินการสอน หมายถึง กระบวนการวัดผลและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนของนักศึกษาฝึกสอน

3. นักศึกษาฝึกสอน หมายถึง นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เรียนในหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ปริญญาตรี 4 ปี ในสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ และสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล โดยลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยเข้าปฏิบัติการสอนวิชาชีพครูในสถานศึกษาเครือข่ายในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ในรายวิชาการปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู จำนวน 1 ปีการศึกษา ในแผนกช่างกลโรงงาน ช่างเชื่อม ช่างฝีมือพื้นฐาน รวมถึงช่างยนต์

4. อาจารย์นิเทศ หมายถึง อาจารย์ในภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมที่ดูแลนักศึกษาฝึกสอนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567

5 อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง อาจารย์/ครูผู้ดูแลนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ดูแลนักศึกษา ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
2. นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนได้รับข้อมูลป้อนกลับที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง
3. อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงมีเครื่องมือและแนวทางในการประเมินการปฏิบัติการสอนที่ชัดเจนและเป็นระบบ
4. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนในสาขาวิชาชีพครูอื่นๆ ได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติการสอน

2.3 รูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนในบริบทต่างๆ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอน

2.1. การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

2.1.1 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา มีความมุ่งหมายเบื้องต้น คือ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ทดลองนำทฤษฎี หลักการ ต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ที่เรียนมานานำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ และพัฒนาให้ได้ผลดี อีกทั้งเป็นโอกาสที่นักศึกษาจะพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ และความเจริญงอกงามทางอาชีพอาจารย์ โดยได้เริ่มต้นอย่างถูกต้องตามแบบอย่างที่เหมาะสม ดังนั้น การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจึงมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการสอนในสภาพห้องเรียนจริง
2. ศึกษาและเรียนรู้ เรื่องการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และสถานศึกษาอย่างละเอียด
3. เห็นปัญหาต่าง ๆ ที่แท้จริงของสถานศึกษาและคิดค้นวิธีแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้การสอนดำเนินไปได้อย่างดีที่สุด
4. ปรับตัวให้เข้ากับสังคมของสถานศึกษาในฐานะที่เป็นอาจารย์ เป็นผู้นำ และผู้ตามที่เหมาะสม

5. ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้อื่นในการปฏิบัติงาน อันจะเป็นตัวอย่างที่นักศึกษาจะนำไปพิจารณา และปฏิบัติ ตามแบบอย่างที่ดี

6. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และสถานศึกษาที่นักศึกษาไปฝึกสอน

7. เผยแพร่ชื่อเสียง เกียรติคุณของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

8. นำทฤษฎี หลักการสอนต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาประยุกต์เข้ากับการสอนและพัฒนาเทคนิควิธีการสอนอย่างต่อเนื่อง

9. เตรียมการและใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

2.1.2 ระยะเวลาในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ได้จัดให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ออกปฏิบัติการสอน เป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา

2.1.3 คุณสมบัติของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

1. เป็นนักศึกษาปีสุดท้าย (ปีที่ 4) ต้องเรียนและสอบผ่านรายวิชาการศึกษาครบทุก รายวิชา ก่อนออกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ยกเว้น เป็นเหตุสุดวิสัย โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของคณบดี เป็นรายกรณีไป

2. นักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครูตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม บัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) ครบตามเกณฑ์

3. ต้องพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นครูที่เหมาะสม ถ้านักศึกษาผู้ใดไม่พร้อมที่จะออก ฝึกสอนตามกำหนด (ทั้งนี้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษา และหัวหน้าภาควิชาครุศาสตร์ อุตสาหกรรมและเทคนิคศึกษา) ให้เลื่อนการออกฝึกสอนของนักศึกษาไปจนกว่าจะเห็นสมควร

4. มีสุขภาพทางกายและจิตใจดีพอที่จะทำการสอนได้

2.1.4 ขั้นตอนการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผลิตบุคลากรครูออกไปรับใช้สังคม คณะฯ จึงวางแผนการ ปฏิบัติงานการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การติดต่อประสานงานกับสถานศึกษา

2. กระบวนการเลือกสถานศึกษา

3. การปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเครือข่าย วัตถุประสงค์ของการจัดปฐมนิเทศ เพื่อให้นักศึกษาได้ทำความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ได้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของนักศึกษาในระหว่างปฏิบัติการสอน และการเตรียมความพร้อมโดยสรุปเพื่อทบทวนและเพิ่มเติมความรู้ ตลอดจนพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

4. การส่งนักศึกษาไปสถานศึกษาเพื่อปฏิบัติการสอน อาจารย์นิเทศจะเป็นผู้ดำเนินการส่งนักศึกษาไปยังสถาบันต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยจะส่งในวัน แรกของการเปิดภาคเรียน ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ และอาจารย์นิเทศจะได้พบปะพูดคุยกับผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์หัวหน้าหมวด/สาขาวิชา อาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องของการการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาและการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ตรงกัน และหลังจากนั้นนักศึกษาจะสังเกตการสอนของอาจารย์พี่เลี้ยง ผู้ที่ดูแลรับผิดชอบ ศึกษาโครงการของหมวดวิชา ทำความคุ้นเคยกับบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน ภายใต้การดูแลให้คำแนะนำของอาจารย์พี่เลี้ยง เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ก่อนที่นักศึกษาจะเริ่มปฏิบัติงานจริงในห้องเรียน และนักศึกษาจะต้องฝึกปฏิบัติงานการสอนอย่างเต็มเวลาเสมือนครูคนหนึ่งของโรงเรียนนั้น ติดต่อกันเป็นระยะเวลาอีก 17 สัปดาห์ รวมการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เป็นเวลา 18 สัปดาห์ต่อภาคการศึกษา

5. การเยี่ยมสถานศึกษา และนักศึกษา คณะกรรมการ ฯ จะเป็นผู้ออกไปเยี่ยมสถานศึกษาและนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในสัปดาห์ที่ 3 ของการส่งนักศึกษาไปการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาโดยคณะกรรมการ ฯ จะพบกับผู้บริหาร อาจารย์หัวหน้าหมวด/สาขาวิชา และอาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของสถาบันการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

6. การประชุมอภิปรายระหว่างปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา คณะกรรมการ ฯ ได้กำหนดให้มีการประชุมอภิปรายระหว่างปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 ครั้ง ในแต่ละภาคการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้กลับมาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและหาแนวทางแก้ไขปัญหามาประการณ์ที่นักศึกษาประสบในระหว่างปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของแต่ละโรงเรียน โดยอาจารย์นิเทศทุกคนจะเป็นผู้รับผิดชอบการอภิปราย

7. การสัมมนาหลังการการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา คณะกรรมการฯ ร่วมกับอาจารย์นิเทศ จะจัดสัมมนาหลังจากนักศึกษาเสร็จสิ้นภาระการ ฝึกปฏิบัติงานการสอน

เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้นำประสบการณ์และข้อคิดจากการฝึกปฏิบัติงานการสอน และการปฏิบัติงานครุมาวิเคราะห์ ประเมินผลรวมสรุป พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อคณะกรรมการ ฯ จะได้นำมาปรับปรุงการทำงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษารุ่นต่อไป

2.1.5 ข้อปฏิบัติของนักศึกษาปฏิบัติการสอน

2.1.5.1 การไปรายงานตัวที่สถานศึกษา

1. หลังจากทีนักศึกษาได้รับการปฐมนิเทศการปฏิบัติการสอนแล้วให้ไปรายงานตัวพร้อมหนังสือนำส่งตัวจาก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมต่อหัวหน้าสถานศึกษาที่นักศึกษาปฏิบัติการสอน พร้อมทั้งรับทราบนโยบายและคำแนะนำอื่นๆ ก่อนการปฏิบัติการสอน อย่างน้อย 2 สัปดาห์

2. รายงานตัวต่อหัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชา และอาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อรับทราบรายละเอียดเพิ่มเติมในวิชาที่จะสอน ตารางสอน สถานที่ทำงาน ห้องสอน ห้องปฏิบัติการสอน แนวการสอน การวัดผล และระเบียบอื่น ๆ

3. ศึกษาข้อมูลของหน่วยงานให้บริการต่าง ๆ ในสถานศึกษานั้น เช่น ห้องพยาบาล ห้องสมุด ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องวัสดุ และหน่วยงานอื่น ๆ ถึงขอบเขตและขีดความสามารถในการให้บริการ พร้อมทั้งขอบเขตที่นักศึกษาปฏิบัติการสอนจะขอใช้บริการได้ เพื่อสะดวกในการใช้บริการต่อไปเมื่อจำเป็น

2.1.5.2 การเตรียมการสอน

1. แจกตารางสอนและห้องเรียนให้อาจารย์นิเทศการสอนทราบภายในสัปดาห์แรกของการฝึกสอน

2. จัดทำโครงการสอน แผนการสอน วิชาละ 1 เล่ม

3. เตรียมการสอนตลอดภาคการศึกษา และพร้อมที่จะให้อาจารย์นิเทศตรวจได้เสมอ

4. ส่งแผนการสอนให้อาจารย์พี่เลี้ยงตรวจและลงนามก่อนนำไปใช้สอนทุกครั้ง

5. เตรียมอุปกรณ์การสอน แผ่นปลิว หุ่นจำลอง แผ่นใส หรือสื่ออื่น ๆ ที่จำเป็น อันจะทำให้การสอนสมบูรณ์ที่สุด

2.1.5.3 การสอน

1. แต่งกายให้ถูกระเบียบของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และสอดคล้องเหมาะสมกับระเบียบสถานศึกษานั้นๆ

2. ปฏิบัติตนตามกฎหมายข้อบังคับของสถานศึกษาที่ฝึกสอนอย่างเคร่งครัดและพัฒนาตนในการเป็นอาจารย์ที่ดี

3. ต้องลงชื่อมาทำงานและเลิกงานตามเวลาราชการ ถ้ามีความจำเป็นไม่สามารถทำการสอนได้ตามตารางสอน ให้ลาอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นลายลักษณ์อักษร และได้รับการอนุญาตก่อนล่วงหน้าอย่างน้อย 2 วัน

4. เวลาสอนต้องแน่ใจว่าได้ดำเนินการสอนที่ได้เรียนมาในโครงการสอนครบถ้วนแล้ว และได้ใช้อุปกรณ์การสอน วิธีวัดและประเมินผลการเรียนอย่างเหมาะสม

5. สำนักรวการสอนของตนเองทุก ๆ ครั้ง เวลาที่สอน เพื่อจะได้ปรับปรุงตัวในการสอนครั้งต่อไป ให้มีประสิทธิภาพที่สุด

6. เมื่อสอนเสร็จต้องประเมินผลการสอนของตนเองทุกครั้ง และบันทึกการสอนไว้ทำแผนการสอน

7. เมื่ออาจารย์เข้านิเทศการสอนให้นำแผนการสอนมาวางไว้บนโต๊ะหลังห้อง เพื่ออาจารย์นิเทศ จะได้ตรวจสอบแผนการสอนประกอบการสังเกตการณ์สอน และให้คำแนะนำ เพื่อใช้ปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป

นักศึกษาปฏิบัติการสอนทุกคน จะต้องสอนเนื้อหารายวิชา ตรวจสอบบ้าน รายงาน ภาระงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จเรียบร้อยตามแผนการสอน ในโครงการสอนที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้จบหลักสูตรและไม่เป็นภาระแก่อาจารย์ประจำวิชา
หมายเหตุ

1. เนื่องจากวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ และปลูกฝังทัศนคติความเป็นครู อาจารย์โดยปฏิบัติในสถานการณ์จริง อันเป็นการศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาฝึกสอนนักศึกษาควรจดบันทึกความเป็นมา อุปสรรค ปัญหา และข้อเสนอแนะตามแนวความคิดของตนเองแล้วเขียนรายงานการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกสอน เพื่อเป็นข้อมูลในการเรียนรู้ และพัฒนาร่วมกันของนักศึกษาปฏิบัติการสอนฯ อีกทั้ง นักศึกษาจะต้องนำเสนอ บทบาท หน้าที่ และภารกิจที่นักศึกษาได้รับมอบหมายจากสถานศึกษา และผลการดำเนินการในการจัดการเรียนการสอน แก่คณะกรรมการการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (ประกอบไปด้วย คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม รองคณบดีฝ่ายวิชาการฯ หัวหน้าภาควิชาครุศาสตร์

อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีศึกษา อาจารย์นิเทศ อาจารย์ที่ปรึกษา) จำนวน 2 ครั้ง ในกลางภาคและปลายภาคการศึกษา เพื่อประเมินผลการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

2. ส่งแผนการสอนทั้งรายวิชาต่ออาจารย์นิเทศประจำของนักศึกษา ในวันถัดจากวันฝึกสอนสิ้นสุด

3. ถือเป็นหน้าที่ที่ต้องทำ คือนำแบบประเมินผลทุกชนิดกลับมาในวันสิ้นสุดการฝึกสอน เพื่อส่งอาจารย์นิเทศในวันถัดจากการฝึกสอนสิ้นสุดลง

4. วันสุดท้ายของการฝึกสอน ให้นักศึกษาเข้าหาอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน เช่น อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์หัวหน้าแผนก ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานศึกษาให้กระทำโดยเคร่งครัด

2.1.6 แนวปฏิบัติสำหรับนักศึกษาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เป็นการฝึกที่มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาในสาขาวิชาชีพครู ผู้ที่จะเป็นครูจะต้องเสริมสร้างและพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานการสอนให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับวิชาชีพ ตลอดจนเรียนรู้การทำงานกับบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เป็นวิชาบังคับสำหรับหลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรม นักศึกษาจะต้องปฏิบัติงานเต็มเวลาในสถานศึกษา เป็นเวลา 15 สัปดาห์ โดยมีอาจารย์นิเทศของคณะครุศาสตรอุตสาหกรรม และอาจารย์พี่เลี้ยงของสถานศึกษา เป็นอาจารย์นิเทศการสอนแก่นักศึกษาตลอดระยะเวลาการปฏิบัติการสอน ขณะที่นักศึกษาปฏิบัติการสอน นักศึกษาอาจประสบปัญหาต่างๆ อาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงจะเป็นผู้ช่วยให้คำแนะนำและแก้ปัญหาต่างๆ ให้ อย่างไรก็ตาม นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตนดังต่อไปนี้

1. ระลึกอยู่เสมอว่าเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตรอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จะต้องรักษาชื่อเสียงและเสริมสร้างเกียรติคุณของคณะครุศาสตรอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

2. ปฏิบัติตามระเบียบของคณะครุศาสตรอุตสาหกรรม และของสถานศึกษาที่ปฏิบัติการสอน

3. รับผิดชอบต่อการสอนและงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่และเป็นผลดีต่อสถานศึกษาที่ปฏิบัติการสอน

4. วางตนและประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนของสถานศึกษาที่ปฏิบัติการสอน

5. เข้าร่วมกิจกรรมทุกขั้นตอนของกระบวนการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ด้วยความเอาใจใส่ รับผิดชอบ และตรงต่อเวลา

6. ศึกษาค้นคว้าในวิชาที่สอน เตรียมแผนการสอนและใช้วิธีสอนในรูปแบบต่างๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทเรียน และให้น่าสนใจ

7. ปฏิบัติการสอนด้วยความเอาใจใส่ รับผิดชอบ และตรงต่อเวลา ด้วยการปฏิบัติการสอนให้เต็มกำลังความสามารถ เข้าสอนตรงเวลา และเต็มเวลาการสอน

8. จัดบันทึกกิจกรรมทุกอย่างที่เป็นประสบการณ์ของนักศึกษาในระหว่างการปฏิบัติการสอน

9. แนะนำอบรมนักเรียนทั้งสุขนิสัยส่วนตัวและส่วนรวม และสร้างนิสัยที่ดีในการเรียนและการทำงาน of นักเรียน

เพื่อให้การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาประสบความสำเร็จ นักศึกษาปฏิบัติการสอนควรตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบต่อตนเองต่อสถานศึกษา ดังนี้

1. เคารพและปฏิบัติตามนโยบายของสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดเสมือนบุคลากรคนหนึ่ง of สถาบันนั้น ตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

2. รับผิดชอบต่อทรัพย์สินและอุปกรณ์ต่างๆ ของสถานศึกษา

3. แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย สะอาด ตามระเบียบของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ และสถานศึกษา

4. ให้ความเคารพและปฏิบัติตนต่ออาจารย์ในสถานศึกษา เช่นเดียวกับการปฏิบัติต่ออาจารย์นิเทศของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

5. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในสถานศึกษาและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพฯ ของสถาบันอื่น หลีกเลี่ยงการนินทาว่าร้ายนักเรียน อาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษา

6. รับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการสอน โดย

6.1 วางแผนการสอนล่วงหน้าร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยง และทำการสอนตามแผนการสอนที่วางไว้ให้เกิดผลดีกับนักเรียน

6.2 จัดทำบันทึกการสอน และนำเสนออาจารย์พี่เลี้ยงตรวจแก้ไขล่วงหน้าทุกครั้งก่อนการสอน

6.3 สอนด้วยความเต็มใจ เต็มเวลา เข้าสอนตรงเวลา

6.4 มาปฏิบัติการสอนเต็มเวลา ไม่ขาดการสอนโดยไม่มีเหตุผล และหากลา กิจ ลาป่วย ต้องปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา

6.5 ประเมินผลการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปราศจากอคติต่อนักเรียน

6.6 รับฟังความคิดเห็นจากอาจารย์พี่เลี้ยง และปรับปรุงแก้ไขตนเอง เพื่อพัฒนาความสามารถของการเป็นครูที่ดี

6.7 ประพฤติตนในฐานะเป็นครูที่ดี และเป็นตัวอย่างที่ดีของนักเรียนทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

6.8 ร่วมกิจกรรมของสถานศึกษาด้วยความเต็มใจและด้วยความรับผิดชอบ

6.9 อบรมและแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับความประพฤติให้ถูกต้องด้วยความหวังดี

2.1.7 แนวปฏิบัติของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ฯ ต่ออาจารย์นิเทศ

1. มอบตารางสอนและตารางปฏิบัติงาน โดยรวบรวมผ่านหัวหน้านักศึกษาประจำสถานศึกษา เพื่อส่งมอบให้อาจารย์นิเทศในสัปดาห์แรกของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เพื่ออาจารย์นิเทศจะได้จัดตารางการนิเทศ

2. นักศึกษาจะต้องแจ้งให้อาจารย์นิเทศทราบล่วงหน้าในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงตารางสอน หรือหากมีการงดสอน

3. หากมีปัญหาเกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนไม่ว่ากรณีใดก็ตาม ให้แจ้งให้อาจารย์นิเทศทราบ หรือแจ้งคณะกรรมการดำเนินงานประสบการณ์วิชาชีพ ฯ ทราบเพื่อหาทางช่วยเหลือและแก้ไข

4. ทำบันทึกการสอนล่วงหน้า เพื่อให้อาจารย์นิเทศตรวจและแก้ไขก่อนการสอนทุกครั้ง

5. เข้าร่วมประชุมกับอาจารย์นิเทศ (หรือคณะกรรมการดำเนินงานประสบการณ์วิชาชีพครู) ในกรณีที่อาจารย์นิเทศหรือคณะกรรมการ ฯ นัดหมาย

6. จัดหาที่นั่งในห้องสอนหรือโรงฝึกงานให้อาจารย์นิเทศ แล้วแต่ลักษณะวิชา และอำนวยความสะดวกแก่อาจารย์ในการดูแลการสอน

7. เมื่ออาจารย์นิเทศดูการสอนจบแล้ว นักศึกษาจะต้องพบอาจารย์นิเทศเพื่อรับคำแนะนำหรือการนิเทศจากอาจารย์นิเทศ พร้อมทั้งเก็บใบบันทึกการนิเทศแนบสมุดบันทึกการสอนไว้ทุกครั้ง

2.1.8 แนวปฏิบัติของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ฯ ต่ออาจารย์พี่เลี้ยง

หน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง เป็นอาจารย์นิเทศการสอนของนักศึกษาคนหนึ่ง ดังนั้นนักศึกษาจะต้องให้ความเคารพนับถืออาจารย์พี่เลี้ยงในฐานะอาจารย์คนหนึ่งของตนที่มีส่วนช่วยเหลือด้านวิชาการ ดังนั้นแนวปฏิบัติของนักศึกษาต่ออาจารย์พี่เลี้ยง มีดังต่อไปนี้

1. ขอคำแนะนำและความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น

2. นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้อาจารย์พี่เลี้ยงตรวจสอบทุกครั้งก่อนทำการสอน และปฏิบัติตามคำแนะนำของอาจารย์พี่เลี้ยง
3. ช่วยเหลืออาจารย์พี่เลี้ยงด้วยความเต็มใจ เมื่อได้รับคำขอร้อง
4. ประสานงานประจำชั้นและงานวิชาการกับอาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดผลดีต่อสถานศึกษา
5. ให้ความเคารพ นับถืออาจารย์พี่เลี้ยง
6. เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน ให้รายงานให้อาจารย์พี่เลี้ยงทราบทันที

2.1.9 หน้าที่และความรับผิดชอบของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ฯ ต่อนักเรียน

นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตนเป็นครูที่ดี มีคุณธรรม โดยมีความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. วางตนให้เป็นที่นับถือและเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนในโรงเรียน ทั้งทางด้านวิชาการและการประพฤติปฏิบัติ
2. ศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่สอนอย่างลึกซึ้งเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการสอน ซึ่งจะช่วยสร้างเสริมบุคลิกภาพทางวิชาการได้เป็นอย่างดี
3. รู้จักนักเรียนอย่างรวดเร็ว จำชื่อของนักเรียนที่ตนทำการสอนให้ได้ทุกคน ตลอดจนทราบความสามารถทางวิชาการและวุฒิภาวะของนักเรียน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ
4. เตรียมการสอนทุกครั้ง โดยจัดหาอุปกรณ์การสอน เตรียมกิจกรรมการสอนเพื่อให้เกิดผลดีต่อนักเรียน พึงระลึกเสมอว่าทุกหน้าที่ที่ทำการสอนย่อมมีค่าสำหรับนักเรียน และพึงรักษามาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียนที่ทำการฝึกปฏิบัติการสอนด้วย โดยทำการสอนอย่างเต็มความรู้และความสามารถของตนทุกครั้ง
5. ให้ความยุติธรรมและความเมตตาแก่นักเรียน พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์กับนักเรียน
6. รักษาความลับของนักเรียน และช่วยแนะแนวทางแก่นักเรียนที่มีปัญหาด้วยความจริงใจ

2.1.10 การนิเทศการปฏิบัติการสอน

การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัตินั้น ในสภาวะจริงนั้นจะไม่เหมือนกับการเรียนหรือการฝึกสอนในห้องเรียนจำลอง ทุกอย่างอาจไม่เป็นไปตามสถานการณ์ เช่นที่เราสมมุติ อาจ

มีสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นนักศึกษาจึงต้องการคำแนะนำชี้แจง ชี้แนะ การให้คำปรึกษา ระหว่างปฏิบัติงานการสอน ซึ่งนักศึกษาจะได้รับจาก

1. อาจารย์พี่เลี้ยงของสถานศึกษานั้น ๆ (อาจารย์ประจำวิชา)

2. อาจารย์นิเทศการสอน อาจารย์ในภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคนิคศึกษา

อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นอาจารย์ประจำวิชาที่นักศึกษาไปช่วยสอน ในการฝึกสอนอาจารย์พี่เลี้ยงจะเป็นผู้มอบหมายวิชาให้นักศึกษาทำการสอน (วิชานั้นเป็นวิชาที่อาจารย์พี่เลี้ยงได้รับมอบมาจากสถานศึกษา) นักศึกษาจะต้องปฏิบัติและสอนตามที่อาจารย์พี่เลี้ยงมอบหมาย ซึ่งอาจารย์พี่เลี้ยงอาจจะให้นักศึกษาสอนอย่างอิสระเลย หรือควบคุมดูแลอยู่ห่าง ๆ หรืออย่างใกล้ชิดก็ได้ ขึ้นอยู่กับอาจารย์พี่เลี้ยงแต่ละท่านและนโยบายของสถานที่ฝึกสอนนั้น ๆ

อาจารย์นิเทศจากภาควิชาฯ คืออาจารย์ที่มีความรู้ทั้งทางด้านวิชาชีพครูและหรือวิชาชีพช่างที่ออกไปนิเทศนักศึกษาปฏิบัติการสอน ซึ่งนักศึกษาปฏิบัติการสอนแต่ละคนจะถูกอาจารย์นิเทศจากภาควิชาไปตรวจการสอนและให้คำแนะนำต่าง ๆ อย่างน้อยคนละ 3 ครั้ง ในแต่ละภาคการศึกษา

2.1.11 หน้าที่ของอาจารย์นิเทศ

1. ชี้แจงสถานการณ์ที่นักศึกษาปฏิบัติการสอนจะต้องประสบ
2. ร่วมปรึกษาหารือกับอาจารย์พี่เลี้ยงเกี่ยวกับโครงการสอนฝึกสอน
3. นิเทศการปฏิบัติงานของนักศึกษาปฏิบัติการสอน ณ สถานฝึกสอนอย่างน้อย 3 ครั้ง ต่อนักศึกษา 1 คน
4. เสนอแนะวิธีแก้ปัญหาที่นักศึกษาประสบ และติดตามผล
5. แนะนำแหล่งที่จะแสวงหาอุปกรณ์การสอน เอกสาร ตำรา และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน
6. พบและปรึกษากับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อฟังความคิดเห็นและคำแนะนำ
7. ให้ความเชื่อถืออาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อว่าอาจารย์พี่เลี้ยงจะได้มีโอกาสทำหน้าที่รับผิดชอบได้เต็มที่ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการฝึกสอน
8. สร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อคณะอาจารย์ – อาจารย์ของสถานที่ที่ไปนิเทศการสอน
9. เข้าร่วมในการสัมมนากลุ่มนักศึกษาปฏิบัติการสอน เมื่อนักศึกษากลับมาจากฝึกสอน (ปัจฉิมนิเทศฝึกสอน)

10. เสนอรายงานต่าง ๆ พร้อมทั้งคะแนนต่อหัวหน้าแผนกนิเทศการสอนตามกำหนดเวลา

2.1.12 หน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง

1. รับรายงานตัวนักศึกษาปฏิบัติการสอน หลังจากนักศึกษาปฏิบัติการสอนรายงานตัวพร้อมใบส่งตัวจากคณะฯ แก่ผู้บริหารสถานศึกษาฝึกสอนแล้ว

2. มอบหมายวิชา และแนะนำสิ่งที่จะต้องปฏิบัติตลอดเวลาที่นักศึกษาปฏิบัติการสอน

3. แนะนำข้อมูลเนื้อหา แหล่งค้นคว้า หลักสูตรฯ ที่เกี่ยวกับวิชาที่จะสอน

4. แนะนำข้อมูลอื่น ๆ ที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาปฏิบัติการสอนและสถานฝึกสอน

5. ดูแลควบคุมนักศึกษาปฏิบัติการสอนในเรื่องการแต่งกายตามระเบียบของคณะฯ คือ แต่งกายสุภาพ ผูกเนคไทด์มหาวิทยาลัย ทุกครั้งที่อยู่ในสถานศึกษาปฏิบัติการสอนหรือสอนทฤษฎี หากเป็นการสอนปฏิบัติอนุญาตให้ใส่เสื้อ shop ได้

6. หากนักศึกษาปฏิบัติการสอนมีเหตุจำเป็นไม่สามารถทำการสอนได้ ต้องให้นักศึกษาปฏิบัติการสอนนำส่งใบลาทุกครั้ง ก่อนการลา 2 วัน หรือหลังการลา 1 วัน แล้วแต่กรณี

7. ตรวจสอบและให้คำแนะนำแผนการสอนที่นักศึกษาทำขึ้นทุกครั้ง พร้อมลงนามกำกับก่อนนักศึกษาฝึกสอนนำไปใช้สอน

8. นักศึกษาปฏิบัติการสอนมีสิทธิ์หยุดการสอนได้ทุกวันนักขัตฤกษ์และวันหยุดของสถานศึกษาปฏิบัติการสอนรวมทั้ง วันกำหนดการสอบกลางภาค ปลายภาคของคณะฯ

9. ควบคุม ดูแลให้นักศึกษาปฏิบัติการสอนอยู่และปฏิบัติงานในสถานศึกษาฝึกสอนตลอดเวลาทำการของสถานศึกษาฝึกสอน

10. พบและหารือกับอาจารย์นิเทศ เพื่อแก้ไขปัญหที่อาจเกิดขึ้น

11. มอบเอกสารวัดผลการฝึกสอน ทั้งของอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์ผู้บริหารสถานศึกษา (ผนักของ) ให้กับหัวหน้านักศึกษาปฏิบัติการสอน เพื่อนำส่งให้อาจารย์นิเทศทันทีที่นักศึกษาปฏิบัติการสอนสิ้นสุดระยะเวลาการฝึกสอน เนื่องจากทางคณะฯ จะต้องมีการให้บริการทางวิชาการและทดสอบให้ทันเวลาที่กำหนด

12. อาจารย์ที่เลี้ยงสามารถมอบหมายให้นักศึกษาปฏิบัติการสอนช่วยงานของสถานฝึกสอนทุกอย่างที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาปฏิบัติการสอนและ/หรือแก่สถานศึกษาปฏิบัติการสอน เช่น

- การทำอุปกรณ์การสอน
- การออกข้อสอบ ตรวจข้อสอบ คุมสอบ
- การตัดเกรด ฯลฯ

2.1.13 จรรยาบรรณของนักศึกษาปฏิบัติการสอน

จากการที่มหาวิทยาลัยหรือคณะฯ ได้จัดรายวิชา การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สำหรับนักศึกษาในครุ นั้นและถือว่าเป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรการศึกษา ก่อนที่จะได้ออกไปประกอบอาชีพอาจารย์จริง ๆ นั้น นักศึกษาจำเป็นต้องทำการสอนจริง ซึ่งเราเรียกว่า ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ หรือการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา นั้นเอง ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้นำเอาความรู้ความเข้าใจในวิชาการต่าง ๆ ทั้งวิชาชีพ วิชาการ และวิชาประกอบไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนจริงของแต่ละบุคคล ในระหว่างการปฏิบัติการสอนนักศึกษาอาจต้องประสบปัญหาและต้องแก้ไขปัญหา นานาชนิด บางปัญหานักศึกษาสามารถแก้ด้วยตนเองได้ แต่บางปัญหาอาจแก้ไม่ได้ จะต้องพบกับบุคคลหลายฝ่ายหลายแบบ เช่น นักเรียน อาจารย์ และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการ ฯลฯ นอกจากนั้น นักศึกษาปฏิบัติการสอนจะต้องมีภาระรับผิดชอบทั้งในด้านการสอน หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การปกครองชั้นเรียน งานธุรการอื่น ๆ ปฏิบัติการสอนจึงเป็นภาระที่หนักและเสริมสร้างประสบการณ์อันกว้างขวางให้นักศึกษา และเป็นแนวทางยึดถือปฏิบัติที่ดีในอนาคตของการเป็นอาจารย์

“จรรยาบรรณของนักศึกษาปฏิบัติการสอน” นักศึกษาปฏิบัติการสอนก็มีลักษณะเช่นเดียวกับอาจารย์ ประชาชนคนอื่น ๆ หรือบุคคลทั่ว ๆ ไป ในสังคมที่จะต้องมีจรรยาบรรณและคุณสมบัติในการปฏิบัติต่อผู้อื่น ต่ออาจารย์พี่เลี้ยง ต่ออาจารย์ใหญ่ ต่ออาจารย์นิเทศ ตลอดจนบุคคลทั่วไปในสังคม เพราะคุณธรรมในตัวบุคคลเป็นสิ่งที่แสดงถึงการเป็นผู้มีอารยชนของบุคคล เป็นบ่อเกิดของความเจริญ ความสุข และความสำเริงในชีวิตของคนเรา ฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่นักศึกษาปฏิบัติการสอนจะต้องเปี่ยมไปด้วยคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม เพราะอาจารย์ได้รับการยกย่องว่าเป็นปูชนียบุคคลมาทุกยุคทุกสมัย และควรจะอยู่ในความรู้สึกของคนทั่วไปเช่นนั้นตลอดไป

จรรยาบรรณของนักศึกษาปฏิบัติการสอน อาจจะแบ่งออกได้ดังนี้

1. จรรยาบรรณนักศึกษาปฏิบัติการสอนต่อนักเรียน

- 1.1 รักษาความลับของนักเรียน
- 1.2 ให้ความเป็นธรรมแก่นักเรียนทุกคน
- 1.3 กระตือรือร้นในการเตรียมการสอน
- 1.4 ให้ความเห็นอกเห็นใจนักเรียน
- 1.5 เอื้อเฟื้อช่วยเหลือนักเรียนตามสมควร
- 1.6 ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน
- 1.7 เป็นตัวอย่างและแบบอย่างที่ดีของนักเรียน เช่น มีศีลธรรม มีวัฒนธรรม มีมารยาท มีความขยันหมั่นเพียร ตรงต่อเวลา ฯลฯ
- 1.8 เข้าใจพัฒนาการของนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุน
- 1.9 ตัดสินพฤติกรรมของนักเรียนด้วยความรอบคอบและมีเหตุผลอาศัยข้อมูลมีใช้แรงยั่ว
ยุหรือโมโหะจิต
- 1.10 หลีกเลี่ยงการเกี่ยวข้องชักนำ ลบล้างในเรื่องศาสนา
- 1.11 อย่าพยายามยึดเยียดสิ่งทีนักเรียนไม่ปรารถนาให้แก่เด็ก เช่น ทำให้เด็กเป็นตัวตก
เป็นที่ขบขันของกลุ่มเพื่อน
- 1.12 วางตัวเป็นผู้ใหญ่ เพราะเป็นช่วงที่พ้นความเป็นเด็กไปแล้ว
2. จรรยาบรรณนักศึกษาปฏิบัติการสอนต่ออาจารย์พี่เลี้ยงหรืออาจารย์ประจำวิชา
 - 2.1 ต้องเข้าใจว่าอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์ประจำวิชามีหน้าที่รับผิดชอบต่อนักศึกษา
ปฏิบัติการสอนโดยตรงในด้านการสอนที่จะต้องให้คำแนะนำ คำปรึกษาหารือต่าง ๆ
 - 2.2 เชื่อฟัง และเคารพในสิทธิและหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยงหรืออาจารย์ประจำวิชา
 - 2.3 ให้เกียรติและยกย่อง
 - 2.4 ยินดีรับคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขการทำงานของตน
 - 2.5 ไม่กระทำสิ่งใดที่นอกเหนืออำนาจที่ได้รับมอบหมาย
 - 2.6 ขอความคิดเห็นและคำแนะนำเมื่อมีปัญหา
 - 2.7 ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ
 - 2.8 ปรึกษาขออนุญาตในการนำวิธีการใหม่ ๆ มาใช้
 - 2.9 สนับสนุนระเบียบ วินัย และการอบรมในด้านต่าง ๆ
 - 2.10 รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับตัวเอง

- 2.11 ส่งบันทึกการสอนล่วงหน้าก่อนวันสอนเสมอ
- 2.12 ช่วยเหลืองานด้านต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ
- 2.13 แสดงความเลื่อมใสและเชื่อถือในคำแนะนำ
- 2.14 ไม่แสดงอาการกระด้างกระเดื่อง เพราะสำคัญผิดว่าตนเก่งกว่า
- 2.15 ขอคำปรึกษาหารือเมื่อมีปัญหา

3. จรรยาของนักศึกษาปฏิบัติการสอนต่ออาจารย์นิเทศ

- 3.1 ระลึกอยู่เสมอว่าอาจารย์นิเทศพร้อมเสมอที่จะช่วยเหลือ
- 3.2 แสดงความเลื่อมใสและเชื่อถือในความสามารถ
- 3.3 เตรียมบันทึกการสอนไว้ให้อาจารย์นิเทศตรวจก่อนสอนทุกครั้ง
- 3.4 อย่ากังวลใจเมื่ออาจารย์นิเทศนั่งดูการสอน เพราะการดูการสอนกระทำไปเพื่อแก้ไข

ข้อบกพร่องของนักศึกษา

- 3.5 แบ่งเวลาและหาโอกาสพบอาจารย์นิเทศเพื่อรับฟังคำติ ชมและข้อเสนอแนะ
- 3.6 รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์
- 3.7 ขอคำแนะนำเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข
- 3.8 ปรึกษาหารือเมื่อมีปัญหา
- 3.9 ไม่แสดงอาการกระด้างกระเดื่องในทำนอง “ฉันรู้แล้ว”
- 3.10 เคารพและให้เกียรติอย่างยิ่ง

4. จรรยาของนักศึกษาปฏิบัติการสอนต่อประชาชนทั่วไป

- 4.1 ยอมรับและให้เกียรติแก่ทุกคนในสังคมโรงเรียน
- 4.2 ช่วยกิจการงานของสังคมตามโอกาสสมควร
- 4.3 ทำตนเป็นผู้มีเกียรติในสังคมนั้น ๆ ไม่ประพฤติตนเสื่อมทราม
- 4.4 ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน
- 4.5 เยี่ยมเยียนและทำความรู้จักบุคคลในสังคมให้มากที่สุด
- 4.6 หลีกเลี่ยงการขัดแย้งและความคิดที่ไม่ลงรอยโดยเด็ดขาด
- 4.7 ประพฤติตนเป็นคนมีวัฒนธรรมและคุณธรรมสูงส่ง
- 4.8 หลีกเลี่ยงการแสดงข่มเหงและอวดดีว่าตนเป็นผู้มีความรู้สูงกว่า
- 4.9 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

4.10 สร้างความดีให้เขาศรัทธาและเชื่อถือ

สิ่งที่นักศึกษาปฏิบัติการสอนควรจะได้รับในขณะที่ฝึกสอนอยู่ในโรงเรียนทั้งจากอาจารย์ใหญ่ อาจารย์พี่เลี้ยง หรืออาจารย์ประจำวิชา ตลอดจนอาจารย์นิเทศ คือ

1. ระเบียบ กฎ ข้อบังคับ และธรรมเนียมต่าง ๆ ของโรงเรียน การบริหารงานของโรงเรียน งานด้านวิชาการ ธุรการ การปกครอง และสวัสดิการด้านต่าง ๆ เพื่อนักศึกษาปฏิบัติการสอนจะได้ปรับปรุงตนให้เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของอาจารย์ โรงเรียน และสังคม

2. โครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น โครงการอนามัยของโรงเรียน โครงการจัดอาหารกลางวัน โครงการบริการการแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร นักศึกษาปฏิบัติการสอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในโครงการเหล่านี้และพยายามใช้โครงการเหล่านี้เพื่อประโยชน์ของการฝึกสอนและการปฏิบัติงานของตน

3. สภาพของชุมชน เช่น วัฒนธรรม ความเชื่อ ความเป็นอยู่ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ บุคคลสำคัญของชุมชน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ นักศึกษาปฏิบัติการสอนทำงาน ทำกิจกรรม และปฏิบัติงานภายในโรงเรียนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4. การใช้บริการอื่น ๆ นักศึกษาควรจะได้รับบริการด้านต่าง ๆ จากโรงเรียน เช่น วัสดุ อุปกรณ์ การทำสื่อการเรียน อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ การพิมพ์ตำราเรียน ฯลฯ เพื่อใช้ในการฝึกสอน

2.2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินการปฏิบัติการสอน

2.2.1 ความหมายของการประเมินการปฏิบัติการสอน

การประเมินการปฏิบัติการสอน หมายถึง กระบวนการตรวจสอบและวิเคราะห์การสอนของครูหรือนักศึกษาฝึกสอน เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Brookhart, 2013) โดยการประเมินนี้มุ่งเน้นการพิจารณาคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ การวางแผนการสอน เทคนิคการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนคุณลักษณะของความเป็นครู

2.2.2 ประเภทของการประเมินการปฏิบัติการสอน

การประเมินการปฏิบัติการสอนสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ได้แก่

1. การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning - AfL)

การประเมินประเภทนี้เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นการช่วยให้นักศึกษาครูปรับปรุงการสอนของตนเองผ่านกระบวนการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างการเรียนรู้ (Black & Wiliam, 1998) การประเมินลักษณะนี้ช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ถึงข้อผิดพลาดและแนวทางในการพัฒนาตนเอง

2. การประเมินขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning - AaL)

การประเมินขณะเรียนรู้เป็นการให้ผู้เรียนมีบทบาทในการประเมินตนเองและไตร่ตรองเกี่ยวกับกระบวนการสอนของตนเอง (Earl, 2013) นักศึกษาครูจะสามารถพัฒนาทักษะการสอนได้โดยการสะท้อนคิดและวิเคราะห์วิธีการสอนของตน

3. การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning - AoL)

เป็นการประเมินที่เน้นการวัดผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา โดยใช้แบบวัดมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อพิจารณาความสำเร็จของกระบวนการฝึกสอน (Stiggins, 2005)

2.2.3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการปฏิบัติการสอน

1. ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (Constructivist Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ของ Vygotsky (1978) และ Piaget (1972) เน้นว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์จริง ดังนั้น การประเมินการปฏิบัติการสอนควรใช้แนวทางที่ส่งเสริมการสะท้อนคิดและพัฒนาทักษะของนักศึกษาฝึกสอน

2 ทฤษฎีการพัฒนาวิชาชีพครู (Teacher Professional Development Theory)

Day (1999) กล่าวว่า การพัฒนาครูเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องอาศัยการสะท้อนคิด (Reflection) และการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างเป็นระบบ การประเมินการปฏิบัติการสอนจึงควรสนับสนุนการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้น

3. ทฤษฎีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Theory)

Hattie & Timperley (2007) กล่าวว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะดังนี้ ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง – ต้องชี้ให้เห็นข้อดีและจุดที่ต้องปรับปรุง เน้นการพัฒนา – ไม่ควรใช้เพียงเพื่อการตัดสินผลสัมฤทธิ์ ทันเวลา – ควรให้ข้อมูลทันทีหลังการสอนเพื่อให้สามารถนำไปใช้พัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติการสอน

เพื่อให้การประเมินการปฏิบัติการสอนมีประสิทธิภาพ ควรใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น

1. การสังเกตการสอน (Classroom Observation)

การสังเกตการสอนเป็นวิธีการประเมินที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยอาจารย์นิเทศหรืออาจารย์พี่เลี้ยงจะทำการสังเกตการสอนของนักศึกษาและให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับเทคนิคการสอน พฤติกรรมในชั้นเรียน และการบริหารจัดการห้องเรียน

2. แบบประเมินตนเอง (Self-Assessment)

แบบประเมินตนเองช่วยให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ต้องปรับปรุงของตนเอง (Boud & Falchikov, 1989)

3. การประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)

การให้เพื่อนร่วมชั้นช่วยประเมินการสอนสามารถช่วยให้นักศึกษาได้รับมุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับการสอนของตนเอง (Topping, 1998)

4. แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment)

การใช้แฟ้มสะสมผลงานช่วยให้นักศึกษาสามารถรวบรวมผลงานของตนเอง และใช้เป็นหลักฐานในการสะท้อนคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางวิชาชีพของตน (Barrett, 2007)

5. การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

เน้นการประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานจริงในสถานการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับการฝึกปฏิบัติการสอน (Wiggins, 1998) เน้นการประเมินความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับการฝึกปฏิบัติการสอนที่นักศึกษาครูต้องเผชิญ การประเมินประเภทนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถในการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจในบริบทที่แท้จริง มากกว่าการตอบคำถามในแบบทดสอบที่เป็นทางการ โดยแนวคิดหลักของการประเมินตามสภาพจริง ได้แก่

1. เน้นการปฏิบัติจริง การประเมินไม่ได้วัดแค่ความรู้ทางทฤษฎี แต่เน้นการวัดความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง

2. สถานการณ์ที่สมจริง สถานการณ์ที่ใช้ในการประเมินควรใกล้เคียงกับสถานการณ์ในชีวิตจริงหรือการทำงานจริงมากที่สุด

3. การประเมินที่หลากหลาย ใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและรอบด้าน

4. การประเมินที่ต่อเนื่อง การประเมินไม่ได้เป็นแค่การวัดผลตอนท้าย แต่เป็นการประเมินที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการเรียนรู้

5. การสะท้อนคิด ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สะท้อนคิดและประเมินการปฏิบัติงานของตนเอง การฝึกปฏิบัติการสอนเป็นสถานการณ์ที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการประเมินตามสภาพจริง เพราะนักศึกษาได้ปฏิบัติการสอนจริงในห้องเรียน สามารถสังเกตพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาได้โดยตรง สามารถประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจในสถานการณ์จริงได้ และสามารถประเมินความสามารถในการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนได้ โดยตัวอย่างเครื่องมือและวิธีการประเมินตามสภาพจริงในการฝึกปฏิบัติการสอน ได้แก่ การสังเกตการสอนโดยครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศ การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) การประเมินการสะท้อนคิด (Reflection) การประเมินโดยใช้รูบริกส์ (Rubrics) โดยสรุปแล้ว แนวคิดการประเมินตามสภาพจริงเป็นแนวคิดที่มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการประเมินการปฏิบัติการสอน เพราะช่วยให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของนักศึกษาครู และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพครูอย่างยั่งยืน

การประเมินการปฏิบัติการสอนเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพครู การประเมินที่มีประสิทธิภาพควรครอบคลุมหลากหลายมิติและใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังมีการประเมินอีก 6 วิธีที่ช่วยให้การประเมินการปฏิบัติการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่

1. การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning): เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษา เพื่อช่วยให้พวกเขาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง การประเมินประเภทนี้เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการเรียนการสอน และมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจและทักษะของนักศึกษา

2. การประเมินขณะเรียนรู้ (Assessment as Learning): เน้นให้นักศึกษาเป็นผู้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง โดยการสะท้อนความคิดและการตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของตน การประเมินประเภทนี้ช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของนักศึกษา

3. การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning): เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา เพื่อพิจารณาความสำเร็จของการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยทั่วไปจะดำเนินการเมื่อสิ้นสุดกระบวนการเรียนการสอน

4. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment): เป็นการรวบรวมผลงานของนักศึกษาในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อแสดงถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ วิธีการนี้ช่วยให้ผู้สอนและนักศึกษาเห็นภาพรวมของการพัฒนาและพื้นที่ที่ต้องการการปรับปรุง

5. การประเมินตนเอง (Self-Assessment): กระตุ้นให้นักศึกษาประเมินความสามารถและผลงานของตนเอง เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีวิจารณญาณและการพัฒนาตนเอง

6. การประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment): ให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประเมินผลงานของเพื่อนร่วมชั้น เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาทักษะการให้ข้อเสนอแนะ

2.2.5. การพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสม

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมา การพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนควรมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

การวางแผนการสอน – ต้องมีการกำหนดเป้าหมายการสอนและวางแผนกิจกรรมที่เหมาะสม

การจัดการเรียนรู้ – เน้นการใช้เทคนิคการสอนที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

การวัดและประเมินผล – ควรมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

คุณลักษณะความเป็นครู – ควรมีการประเมินด้านจรรยาบรรณและทัศนคติของนักศึกษาครู

2.3. รูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนในบริบทต่างๆ

รูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนมีความหลากหลายและปรับเปลี่ยนไปตามบริบทและวัตถุประสงค์ของการประเมิน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และบริบทของการประเมิน (สุวิมล ว่องวานิช. 2556) สามารถแบ่งรูปแบบการประเมินได้ดังนี้

2.3.1. การประเมินโดยใช้แบบสังเกต (Observation Checklist)

เป็นเครื่องมือประเมินที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในการประเมินการปฏิบัติการสอน เนื่องจากมีความสะดวกในการใช้งานและให้ข้อมูลที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาครู ใช้ในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีรายละเอียดดังนี้:

2.3.1.1. ลักษณะสำคัญของแบบสังเกต มีดังนี้

1) โครงสร้างที่ชัดเจน แบบสังเกตประกอบด้วยรายการพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการสังเกตอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

2) เกณฑ์การสังเกต แต่ละรายการพฤติกรรมจะมีเกณฑ์การสังเกตที่ระบุระดับการปฏิบัติหรือความถี่ของการแสดงพฤติกรรม

3) ความสะดวกในการใช้งาน แบบสังเกตมีรูปแบบที่เรียบง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน ทำให้ผู้ประเมินสามารถบันทึกข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

4) ข้อมูลที่เป็นรูปธรรม ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะอยู่ในรูปแบบของรายการพฤติกรรมที่สังเกตได้ ทำให้สามารถนำไปวิเคราะห์และสรุปผลได้ง่าย

2.3.1.2. กระบวนการสร้างแบบสังเกต

1) กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดวัตถุประสงค์ของการสังเกตให้ชัดเจน เช่น ต้องการประเมินทักษะการนำเสนอ การจัดการชั้นเรียน หรือการใช้สื่อการสอน

2) กำหนดรายการพฤติกรรม กำหนดรายการพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการสังเกต โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์และเกณฑ์การปฏิบัติงานที่ดี

3) กำหนดเกณฑ์การสังเกต กำหนดเกณฑ์การสังเกตที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เช่น ระดับการปฏิบัติ (ดีมาก ดี ปานกลาง ควรปรับปรุง) หรือความถี่ของการแสดงพฤติกรรม (บ่อยครั้ง บางครั้ง ไม่เคย)

4) ทดลองใช้และปรับปรุง นำแบบสังเกตไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมและครอบคลุม

2.3.1.3. ข้อดีของการประเมินโดยใช้แบบสังเกต

- 1) ให้ข้อมูลที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน
- 2) มีความสะดวกในการใช้งานและบันทึกข้อมูล
- 3) สามารถนำไปใช้ประเมินทักษะและพฤติกรรมที่หลากหลาย
- 4) ช่วยให้ผู้ประเมินมีความเป็นมาตรฐานในการประเมิน

2.3.1.4. ข้อจำกัดของการประเมินโดยใช้แบบสังเกต

- 1) อาจไม่ครอบคลุมพฤติกรรมหรือทักษะที่ซับซ้อน
- 2) ข้อมูลที่ได้อาจขึ้นอยู่กับความสามารถในการสังเกตของผู้ประเมิน
- 3) อาจเกิดความลำเอียงในการประเมินได้

2.3.2. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) รวบรวมผลงานและหลักฐานที่แสดงถึงพัฒนาการของผู้เรียน เป็นวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการรวบรวมผลงานและหลักฐานที่แสดงถึงพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สุวิมล ว่องวาณิช. 2556) มีรายละเอียดดังนี้:

2.3.2.1. ลักษณะสำคัญของการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

1) การรวบรวมผลงานอย่างมีจุดประสงค์ แฟ้มสะสมงานไม่ได้เป็นเพียงการรวบรวมผลงานทั้งหมดของผู้เรียน แต่เป็นการคัดเลือกผลงานที่แสดงถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2) การสะท้อนคิดและการประเมินตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผลงานและสะท้อนคิดถึงกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3) การประเมินตามสภาพจริง แฟ้มสะสมงานสะท้อนถึงความสามารถของผู้เรียนในการนำความรู้และทักษะไปใช้ในสถานการณ์จริง

4) ความหลากหลายของผลงาน แฟ้มสะสมงานสามารถรวบรวมผลงานได้หลากหลายรูปแบบ เช่น ชิ้นงานเขียน ผลงานศิลปะ โครงงาน วิดีโอ หรือบันทึกการสังเกต

2.3.2.2. กระบวนการสร้างและประเมินแฟ้มสะสมงาน เริ่มจากกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินและเกณฑ์การคัดเลือกผลงานให้ชัดเจน ผู้เรียนรวบรวมผลงานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดคัดเลือกผลงานที่แสดงถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าของตนเอง เขียนบันทึกสะท้อนคิดถึงกระบวนการเรียนรู้และผลงานที่คัดเลือก ผู้สอนประเมินผลงานและบันทึกสะท้อนคิดของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้สอนให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อนำไปพัฒนาตนเอง

2.3.2.3. ข้อดีของการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ส่งเสริมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสะท้อนพัฒนาการและความก้าวหน้าของผู้เรียน ส่งเสริมการสะท้อนคิดและการประเมินตนเอง ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน

2.3.2.4. ข้อจำกัดของการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ใช้เวลาในการรวบรวมและประเมินผลงาน ต้องการการวางแผนและการจัดการที่ดีโดยอาจมีความแตกต่างในเกณฑ์การประเมิน

2.3.3. การประเมินโดยใช้การสะท้อนคิด (Reflection) ส่งเสริมให้ผู้เรียนวิเคราะห์และประเมินการปฏิบัติการสอนของตนเองอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.3.1. กระบวนการสะท้อนคิด เริ่มจากผู้เรียนสังเกตพฤติกรรมการสอนของตนเองอย่างตั้งใจ ผู้เรียนบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ เช่น เหตุการณ์สำคัญ ความรู้สึก และความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูล

ที่บันทึกไว้ เพื่อหาความสัมพันธ์และรูปแบบ ประเมินผลการสอนของตนเอง โดยพิจารณาจากเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้น ผู้เรียนวางแผนปรับปรุงการสอนในอนาคต โดยอิงจากผลการประเมิน

2.3.3.2. ประโยชน์ของการประเมินโดยใช้การสะท้อนคิด ได้แก่ ผู้เรียนมีบทบาทหลักในการประเมินและพัฒนาตนเอง ผู้เรียนฝึกวิเคราะห์และประเมินข้อมูลอย่างเป็นระบบ ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะปรับปรุงการสอนของตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนเข้าใจจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองมากขึ้น

2.3.3.3. ข้อจำกัดของการประเมินโดยใช้การสะท้อนคิด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสะท้อนคิดที่ผู้เรียนแต่ละคนอาจมีความสามารถในการสะท้อนคิดแตกต่างกัน อาจเกิดความลำเอียงโดยผู้เรียนอาจมีแนวโน้มที่จะประเมินตนเองในเชิงบวกมากเกินไป และการสะท้อนคิดที่มีประสิทธิภาพต้องใช้เวลาและพื้นที่ที่เหมาะสม

2.3.4. การประเมินโดยใช้รูบริกส์ (Rubrics) การประเมินโดยใช้รูบริกส์เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการประเมินผลการเรียนรู้ เพราะช่วยให้การประเมินมีความแม่นยำ โปร่งใส และเป็นธรรม โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.4.1. ลักษณะสำคัญของรูบริกส์ ได้แก่ เกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน รูบริกส์ระบุเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ทำให้ผู้ประเมินและผู้เรียนเข้าใจเกณฑ์การประเมินได้อย่างตรงกัน ระดับคุณภาพที่หลากหลาย รูบริกส์แบ่งระดับคุณภาพของผลงานหรือการปฏิบัติออกเป็นหลายระดับ เช่น ดีเยี่ยม ดี ปานกลาง และควรปรับปรุง คำอธิบายที่เฉพาะเจาะจง แต่ละระดับคุณภาพจะมีคำอธิบายที่เฉพาะเจาะจง ทำให้ผู้ประเมินสามารถตัดสินผลงานหรือการปฏิบัติได้อย่างแม่นยำ ความโปร่งใสและเป็นธรรม รูบริกส์ช่วยให้การประเมินมีความโปร่งใสและเป็นธรรม เพราะผู้เรียนทราบเกณฑ์การประเมินล่วงหน้า

2.3.4.2. องค์ประกอบของรูบริกส์ ได้แก่ เกณฑ์การประเมิน (Criteria) เป็นการระบุทักษะหรือความสามารถที่ต้องการประเมิน ระดับคุณภาพ (Levels of Performance) เป็นการแบ่งระดับคุณภาพของผลงานหรือการปฏิบัติออกเป็นหลายระดับ มีคำอธิบาย (Descriptors) อธิบายลักษณะของผลงานหรือการปฏิบัติในแต่ละระดับคุณภาพ

2.3.5. การประเมินโดยผู้สอนหรือครูพี่เลี้ยง สามารถประเมินได้ใน 3 ลักษณะ ดังนี้

2.3.5.1. การสังเกตการณ์สอน เป็นการประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาในขณะทำการสอนจริงอาจใช้แบบสังเกต (Observation Checklist) หรือรูบริกส์ (Rubrics)

เพื่อเป็นเกณฑ์ในการสังเกตและให้คะแนนเหมาะสำหรับการประเมินทักษะการสอน การจัดการชั้นเรียน และการปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

2.3.5.2. การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินความสามารถในการ ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ประเมินความ เหมาะสมของกิจกรรม สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล

2.3.5.3. การประเมินแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) เป็นการประเมินโดย พิจารณาจากผลงานและหลักฐานที่นักศึกษาได้รวบรวมไว้ เช่น แผนการสอน วิดีโอการสอน ผลงาน นักเรียน และบันทึกการสะท้อนคิดสะท้อนพัฒนาการและความก้าวหน้าในการปฏิบัติการสอนของ นักศึกษา

2.3.6. การประเมินโดยผู้เรียน กระบวนการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของ ตนเองหรือของเพื่อนร่วมชั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสะท้อนคิด และการ พัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ การประเมินโดยผู้เรียนเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนให้ เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถทำได้ ดังนี้

2.3.6.1. แบบสอบถามความคิดเห็น เป็นการประเมินโดยการสอบถามความคิดเห็นของ ผู้เรียนเกี่ยวกับคุณภาพการสอนของนักศึกษา ช่วยให้ทราบถึงมุมมองของผู้เรียนที่มีต่อการสอนและนำไป ปรับปรุงการสอนได้

2.3.6.2. การประเมินโดยเพื่อนร่วมชั้น เป็นการประเมินโดยให้เพื่อนร่วมชั้นสังเกตและ ประเมินการสอนของกันและกัน ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือและการสะท้อนคิด

2.3.7. การประเมินตนเอง (Self-assessment) หมายถึง กระบวนการที่ ผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง โดยพิจารณาจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า กระบวนการนี้ส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้ทบทวนและวิเคราะห์การเรียนรู้ของตนเองอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในจุดแข็ง และจุดอ่อนของตนเอง และนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถทำได้ ดังนี้

2.3.7.1. การสะท้อนคิด (Reflection) เป็นการประเมินโดยให้นักศึกษาทบทวนและ วิเคราะห์การปฏิบัติการสอนของตนเอง ช่วยให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.3.7.2. การประเมินตนเองโดยใช้รูบริคส์ เป็นการประเมินตนเองโดยใช้เกณฑ์การให้ คะแนนที่ชัดเจน ช่วยให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบและประเมินตัวเองตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2.3.8. การประเมินโดยผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการประเมินโดยผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เช่น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารจะประเมินภาพรวมของการปฏิบัติการสอนและความสอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา

บริบทที่มีผลต่อรูปแบบการประเมิน ได้แก่ ระดับการศึกษาที่ทำให้รูปแบบการประเมินอาจแตกต่างกันไปในแต่ละระดับการศึกษา เช่น ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา สาขาวิชาทำให้รูปแบบการประเมินอาจแตกต่างกันไปในแต่ละสาขาวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย วัตถุประสงค์ของการประเมิน หากเป็นการประเมินเพื่อพัฒนา จะเน้นการให้ข้อมูลป้อนกลับและการสะท้อนคิด แต่หากเป็นการประเมินเพื่อตัดสินผล จะเน้นการให้คะแนนและการจัดอันดับ ทรัพยากรและเวลา ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและเวลาอาจส่งผลต่อการเลือกใช้รูปแบบการประเมิน ดังนั้นการเลือกใช้รูปแบบการประเมินที่เหมาะสม ควรพิจารณาจากบริบทและวัตถุประสงค์ของการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการสอนของนักศึกษา

2.4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอน

จินตวีรพร แปนแก้ว และคณะ (2562) ที่ศึกษาการประเมินตามสภาพจริงเพื่อปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา และงานวิจัยของนักวิชาการด้านการศึกษาที่พัฒนาศักยภาพครูในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประเมินตามสภาพจริงเพื่อปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจงาน การรายงานตนเองของนักเรียน การบันทึกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง การใช้ข้อสอบแบบเน้นการปฏิบัติจริง การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาที่พัฒนาศักยภาพครูในการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประเมินตามสภาพจริงช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถที่แท้จริง และส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูได้สะท้อนคิดและปรับปรุงวิธีการประเมินของตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นการพัฒนาศักยภาพครูในการประเมินตามสภาพจริงเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2564) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3

ประการ ได้แก่ 1) ความสามารถด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2) ความสามารถด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน และ 3) ความสามารถด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ (2565) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ 3) การสังเกต และ 4) การสะท้อนผล

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ และคณะ (2561) การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณลักษณะนิสิตครูคุณภาพ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะนิสิตครูคุณภาพ เพื่อสร้าง ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการประเมินคุณลักษณะนิสิตครูคุณภาพ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (มปป.) การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพครู งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเน้นการบูรณาการความรู้และทักษะทางวิชาชีพครูในสถานการณ์จริง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามการวิจัยไว้ว่าสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมเป็นอย่างไร และรูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์นิเทศฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์นิเทศฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 12 คน อาจารย์พี่เลี้ยงจากวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 7 คน และนักศึกษาฝึกสอน หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ปริญญาตรี 4 ปี ในสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ และสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล โดยลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 6 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนถึงสถานการณ์จริงในการประเมินการปฏิบัติการสอน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู และเพื่อพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู โดยขั้นตอนการพัฒนา

แบบสอบถาม ผู้วิจัยเริ่มต้นจากการคู่มือการฝึกสอน ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู และได้ออกแบบข้อคำถามเพื่อสอบถามวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู โดยมีลักษณะข้อคำถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินการฝึกสอน

โดยแสดงรายละเอียด คำชี้แจง และข้อคำถามในแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน
วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

คำชี้แจงแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู และเพื่อพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินการฝึกสอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ () น้อยกว่า หรือเท่ากับ 30 ปี () 31 – 40 ปี () 41 – 50 ปี () 51 – 60 ปี
3. ระดับการศึกษา () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก
4. สถานะ () อาจารย์นิเทศ () อาจารย์พิเศษ () นักศึกษาฝึกสอน
5. สังกัดแผนก.....
6. ประสบการณ์นิเทศก์/การดูแลนักศึกษาฝึกสอน

() 1 – 3 ปี
() 3 – 5 ปี
() 5 – 7 ปี
() 7 – 10 ปี

() 10 – 15 ปี
() 15 – 20 ปี
() 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอน โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

รายการข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติการสอนมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย					
2. เกณฑ์การประเมินครอบคลุมทุกองค์ประกอบที่สำคัญของการสอน					
3. เกณฑ์การประเมินมีความเป็นมาตรฐานและสามารถใช้ประเมินนักศึกษาทุกคนได้อย่างเท่าเทียม					
4. มีความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติการสอน					

รายการข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
5. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสามารถสะท้อนผลการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม					
6. มีแนวทางที่ชัดเจนในการใช้เครื่องมือประเมินเพื่อให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือ					
7. ข้อมูลป้อนกลับจากการประเมินได้รับอย่างทันเวลา					
8. ข้อมูลป้อนกลับที่ได้รับช่วยให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาตนเอง					
9. การประเมินสามารถสะท้อนทักษะการสอนที่แท้จริงของนักศึกษาได้					
10. การประเมินครอบคลุมทั้งการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ					
11. กระบวนการประเมินมีการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา					
12. มีการประชุมหรือพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาเกี่ยวกับผลการประเมิน					
13. นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินของอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยง					
14. มีการสังเกตชั้นเรียนอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ					
15. มีการใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นส่วนหนึ่งของการประเมิน					
16. การให้คะแนนและข้อเสนอแนะของผู้ประเมินมีความโปร่งใสและยุติธรรม					
17. อาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงมีแนวทางการประเมินที่สอดคล้องกัน					
18. กระบวนการประเมินสามารถกระตุ้นให้นักศึกษาปรับปรุงและพัฒนาการสอนของตนเองได้					
19. นักศึกษามีโอกาสสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการประเมินและเสนอแนวทางปรับปรุง					
20. เกณฑ์การประเมินครอบคลุมทุกด้าน รวมถึงการบริหารจัดการชั้นเรียนและการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

รายการข้อคำถาม					
	5	4	3	2	1
ส่วนที่ 1 ความเหมาะสมของวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอน					
1. วิธีการประเมินที่พัฒนาขึ้นมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย					
2. วิธีการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของการสอนทั้งหมด					
3. วิธีการประเมินที่สามารถช่วยให้นักศึกษารู้ถึงจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนา					
4. การประเมินที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในสภาพแวดล้อมการสอนจริง					
ส่วนที่ 2 ความมีประสิทธิภาพของวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอน					
5. การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการติดตามพัฒนาการของนักศึกษา					
6. วิธีการประเมินที่สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาได้อย่างทันท่วงที					
7. มีความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เช่น แบบสังเกต แบบประเมินตนเอง และแฟ้มสะสมผลงาน					
8. วิธีการประเมินที่สามารถช่วยให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น					

รายการข้อคำถาม					
	5	4	3	2	1
ส่วนที่ 3 ความเหมาะสมขององค์ประกอบในวิธีการประเมิน					
ด้านที่ 1 การวางแผนการสอน					
9. วิธีการประเมินสามารถวิเคราะห์และสะท้อนความสามารถของนักศึกษาในการวางแผนการสอนได้					
10. เกณฑ์การประเมินช่วยให้สามารถพิจารณาการตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
11. มีการพิจารณาความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน					
ด้านที่ 2 การจัดการเรียนรู้					
12. วิธีการประเมินสามารถสะท้อนความสามารถของนักศึกษาในการจัดการเรียนรู้และบริหารชั้นเรียนได้					
13. มีการใช้เกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน					
14. การใช้แบบสังเกตและการให้ข้อเสนอแนะช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น					
ด้านที่ 3 การวัดและประเมินผล					
15. วิธีการประเมินสามารถสะท้อนความสามารถของนักศึกษาในการออกแบบเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้					
16. มีการพิจารณาคุณภาพของแบบทดสอบและแบบฝึกหัดที่นักศึกษาใช้ในการวัดผลนักเรียน					
17. การให้คะแนนและข้อเสนอแนะมีความชัดเจนและช่วยให้นักศึกษาเข้าใจจุดที่ต้องพัฒนา					
ด้านที่ 4 คุณลักษณะความเป็นครู					
18. วิธีการประเมินสามารถสะท้อนจรรยาบรรณและความรับผิดชอบของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม					

รายการข้อคำถาม					
	5	4	3	2	1
19. มีเกณฑ์ที่ช่วยประเมินความสามารถในการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน					
20. การใช้แบบประเมินตนเองช่วยให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์และปรับปรุงตนเองได้ดีขึ้น					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินการฝึกสอน

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนของแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ 3 นั้น มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 1-5 คะแนน โดยมีรายละเอียดของระดับคะแนนและความหมายของมาตรวัดดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลคะแนน โดยมีรายละเอียดของระดับคะแนนและความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.00 – 1.50	เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด
1.51 – 2.50	เห็นด้วยระดับน้อย
2.51 – 3.50	เห็นด้วยระดับปานกลาง
3.51 – 4.50	เห็นด้วยระดับมาก
4.51 – 5.00	เห็นด้วยระดับมากที่สุด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ลงใน google form เพื่อสะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลของอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน เนื่องจากช่วงระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม ปี 2568 อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ในวิทยาลัยของตนเอง และเป็นช่วงการสอบของทางวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงได้ทำการส่งลิงค์แบบสอบถามทางช่องทาง line กลุ่มของนักศึกษาฝึกสอนปีการศึกษา 2567 เพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู และได้แนวทางพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในตอนต้นที่ 1-3 ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และในตอนต้นที่ 4 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินการฝึกสอน ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจัดกลุ่มคำตอบและสรุปประเด็นที่สำคัญจากการตอบแบบสอบถามต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลผลงานวิจัย เป็น 4 ตอนตามแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินการฝึกสอน

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแสดงได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการข้อคำถาม		จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
เพศ	ชาย	14	56
	หญิง	11	44
อายุ	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	10	40
	31 – 40 ปี	10	40
	41 – 50 ปี	2	8
	51 – 60 ปี	3	12
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	13	52
	ปริญญาโท	6	24
	ปริญญาเอก	6	24

รายการข้อความ		จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
สถานะ	อาจารย์นิเทศ	12	48
	อาจารย์พี่เลี้ยง	7	28
	นักศึกษาฝึกสอน	6	24
สังกัด	สาขาวิศวกรรมเครื่องกล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพ	อาจารย์ 5 คน นักศึกษา 3 คน รวม 8 คน	32
	สาขาวิศวกรรมอุตสาหการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพ	อาจารย์ 5 คน นักศึกษา 2 คน รวม 7 คน	28
	สาขาวิชาเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพ	3	12
	วิทยาลัยเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า	4	16
	วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี	1	4
	วิทยาลัยเทคโนโลยีกรุงเทพ	1	4
	วิทยาลัยเทคโนโลยีฐานเทคโนโลยี	1	4
ประสบการณ์ ฝึกสอน/การ นิเทศก์/ การดูแลนักศึกษา ฝึกสอน	1 - 3 ปี	11	44
	3 - 5 ปี	3	12
	5 - 7 ปี	4	16
	7 - 10 ปี	3	12
	10 - 15 ปี	2	8
	15 - 20 ปี	1	4
	20 ปีขึ้นไป	1	4

จากตาราง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 56 เพศหญิง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 44 โดยมีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 40 อายุ 31 – 40 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 40 อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8 อายุ

51 – 60 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ โดยระดับการศึกษาปริญญาตรี 13 จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ ปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ปริญญาเอก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ซึ่งมีสถานะอาจารย์นิเทศ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 48 อาจารย์พี่เลี้ยง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 28 และนักศึกษาฝึกสอน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ซึ่งมีสถานะเป็นอาจารย์นิเทศ จำนวน 5 คนและนักศึกษา จำนวน 3 คน สังกัดสาขาวิศวกรรมเครื่องกล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ รวมเป็นจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 32 เป็นอาจารย์นิเทศ จำนวน 5 คน และนักศึกษา จำนวน 2 คน สังกัดสาขาวิศวกรรมอุตสาหการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 28 สาขาเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 อาจารย์พี่เลี้ยงสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16 อาจารย์พี่เลี้ยงสังกัดวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4 อาจารย์พี่เลี้ยงสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีกรุงเทพ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4 อาจารย์พี่เลี้ยงสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานเทคโนโลยี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4 โดยมีประสบการณ์ฝึกสอน/การนิเทศก์/การดูแลนักศึกษาฝึกสอน 1 - 3 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 44 ประสบการณ์ 3 - 5 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 ประสบการณ์ 5 - 7 ปี 4 คิดเป็นร้อยละ 16 ประสบการณ์ 7 - 10 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 ประสบการณ์ 10 - 15 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ประสบการณ์ 15 - 20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ประสบการณ์ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอน

จากการสอบถามสภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอน

รายการข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปล ความหมาย
1. เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติการสอนมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.56	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
2. เกณฑ์การประเมินครอบคลุมทุกองค์ประกอบที่สำคัญของการสอน	4.56	0.51	เห็นด้วยมากที่สุด
3. เกณฑ์การประเมินมีความเป็นมาตรฐานและสามารถใช้ประเมินนักศึกษาทุกคนได้อย่างเท่าเทียม	4.64	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด
4. มีความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติการสอน	4.48	0.71	เห็นด้วยมาก
5. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสามารถสะท้อนผลการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม	4.56	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
6. มีแนวทางที่ชัดเจนในการใช้เครื่องมือประเมินเพื่อให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือ	4.56	0.51	เห็นด้วยมากที่สุด
7. ข้อมูลป้อนกลับจากการประเมินได้รับอย่างทันเวลา	4.56	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
8. ข้อมูลป้อนกลับที่ได้รับช่วยให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาตนเอง	4.60	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
9. การประเมินสามารถสะท้อนทักษะการสอนที่แท้จริงของนักศึกษาได้	4.60	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
10. การประเมินครอบคลุมทั้งการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	4.60	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
11. กระบวนการประเมินมีการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา	4.60	0.65	เห็นด้วยมากที่สุด
12. มีการประชุมหรือพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาเกี่ยวกับผลการประเมิน	4.60	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด

รายการข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปล ความหมาย
13. นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินของอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยง	4.44	0.58	เห็นด้วยมาก
14. มีการสังเกตชั้นเรียนอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ	4.56	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
15. มีการใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นส่วนหนึ่งของการประเมิน	4.28	0.74	เห็นด้วยมาก
16. การให้คะแนนและข้อเสนอแนะของผู้ประเมินมีความโปร่งใสและยุติธรรม	4.60	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
17. อาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงมีแนวทางการประเมินที่สอดคล้องกัน	4.68	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด
18. กระบวนการประเมินสามารถกระตุ้นให้นักศึกษาปรับปรุงและพัฒนาการสอนของตนเองได้	4.60	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
19. นักศึกษามีโอกาสสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการประเมินและเสนอแนวทางปรับปรุง	4.40	0.71	เห็นด้วยมาก
20. เกณฑ์การประเมินครอบคลุมทุกด้าน รวมถึงการบริหารจัดการชั้นเรียนและการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน	4.60	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
สรุปโดยรวม	4.55	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดกับสภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอน โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.55 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอนมีประสิทธิภาพที่ดี โดยรายละเอียดพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนเห็นด้วยมากที่สุด ว่า เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติการสอนมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย ($M=4.56$, $SD=0.58$) ครอบคลุมทุก

องค์ประกอบที่สำคัญของการสอน ($M=4.56$, $SD=0.51$) มีความเป็นมาตรฐานและสามารถใช้ประเมินนักศึกษาทุกคนได้อย่างเท่าเทียม ($M=4.64$, $SD=0.57$) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสามารถสะท้อนผลการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม ($M=4.56$, $SD=0.58$) มีแนวทางที่ชัดเจนในการใช้เครื่องมือประเมินเพื่อให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือ ($M=4.56$, $SD=0.51$) ข้อมูลป้อนกลับจากการประเมินได้รับอย่างทันเวลา ($M=4.56$, $SD=0.58$) ข้อมูลป้อนกลับที่ได้รับช่วยให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาตนเอง ($M=4.60$, $SD=0.58$) การประเมินสามารถสะท้อนทักษะการสอนที่แท้จริงของนักศึกษาได้ ($M=4.60$, $SD=0.58$) การประเมินครอบคลุมทั้งการสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ($M=4.60$, $SD=0.58$) กระบวนการประเมินมีการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ($M=4.60$, $SD=0.65$) มีการประชุมหรือพูดคุยระหว่างอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาเกี่ยวกับผลการประเมิน ($M=4.60$, $SD=0.58$) มีการสังเกตชั้นเรียนอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ ($M=4.56$, $SD=0.58$) การให้คะแนนและข้อเสนอแนะของผู้ประเมินมีความโปร่งใสและยุติธรรม ($M=4.60$, $SD=0.58$) อาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงมีแนวทางการประเมินที่สอดคล้องกัน ($M=4.68$, $SD=0.48$) กระบวนการประเมินสามารถกระตุ้นให้นักศึกษาปรับปรุงและพัฒนาการสอนของตนเองได้ ($M=4.60$, $SD=0.58$) เกณฑ์การประเมินครอบคลุมทุกด้าน รวมถึงการบริหารจัดการชั้นเรียนและการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน ($M=4.60$, $SD=0.58$) แสดงให้เห็นว่าสภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอนมีประสิทธิภาพที่ดี ผู้ตอบแบบสอบถามจึงแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยมากที่สุด

นอกจากนี้บางประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับมาก ได้แก่ ความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติการสอน ($M=4.48$, $SD=0.71$) นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินของอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยง ($M=4.44$, $SD=0.58$) นักศึกษามีโอกาสสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการประเมินและเสนอแนวทางปรับปรุง ($M=4.40$, $SD=0.71$) และมีการใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นส่วนหนึ่งของการประเมิน ($M=4.28$, $SD=0.74$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

รายการข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปล ความหมาย
ส่วนที่ 1 ความเหมาะสมของวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอน			
1. วิธีการประเมินที่พัฒนาขึ้นมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.60	0.51	เห็นด้วยมากที่สุด
2. วิธีการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของการสอนทั้งหมด	4.68	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด
3. วิธีการประเมินที่สามารถช่วยให้นักศึกษารับรู้ถึงจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนา	4.68	0.71	เห็นด้วยมากที่สุด
4. การประเมินที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในสภาพแวดล้อมการสอนจริง	4.72	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
ส่วนที่ 2 ความมีประสิทธิภาพของวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอน			
5. การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการติดตามพัฒนาการของนักศึกษา	4.60	0.51	เห็นด้วยมากที่สุด
6. วิธีการประเมินที่สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาได้อย่างทันท่วงที	4.68	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
7. มีความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เช่น แบบสังเกต แบบประเมินตนเอง และแฟ้มสะสมผลงาน	4.68	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
8. วิธีการประเมินที่สามารถช่วยให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น	4.72	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด

รายการข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปล ความหมาย
ส่วนที่ 3 ความเหมาะสมขององค์ประกอบในวิธีการประเมิน			
ด้านที่ 1 การวางแผนการสอน			
9. วิธีการประเมินสามารถวิเคราะห์และสะท้อนความสามารถของนักศึกษาในการวางแผนการสอนได้	4.52	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
10. เกณฑ์การประเมินช่วยให้สามารถพิจารณาการตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.68	0.65	เห็นด้วยมากที่สุด
11. มีการพิจารณาความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน	4.68	0.58	เห็นด้วยมาก
ด้านที่ 2 การจัดการเรียนรู้			
12. วิธีการประเมินสามารถสะท้อนความสามารถของนักศึกษาในการจัดการเรียนรู้และบริหารชั้นเรียนได้	4.72	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
13. มีการใช้เกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน	4.52	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
14. การใช้แบบสังเกตและการให้ข้อเสนอแนะช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น	4.56	0.74	เห็นด้วยมากที่สุด
ด้านที่ 3 การวัดและประเมินผล			
15. วิธีการประเมินสามารถสะท้อนความสามารถของนักศึกษาในการออกแบบเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้	4.68	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
16. มีการพิจารณาคุณภาพของแบบทดสอบและแบบฝึกหัดที่นักศึกษาใช้ในการวัดผลนักเรียน	4.72	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด
17. การให้คะแนนและข้อเสนอแนะมีความชัดเจนและช่วยให้นักศึกษาเข้าใจจุดที่ต้องพัฒนา	4.52	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด

รายการข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปล ความหมาย
ด้านที่ 4 คุณลักษณะความเป็นครู			
18. วิธีการประเมินสามารถสะท้อนจรรยาบรรณและความรับผิดชอบของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม	4.56	0.71	เห็นด้วยมากที่สุด
19. มีเกณฑ์ที่ช่วยประเมินความสามารถในการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	4.60	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
20. การใช้แบบประเมินตนเองช่วยให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์และปรับปรุงตนเองได้ดีขึ้น	4.72	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดกับวิธีการประเมินทุกข้อทุกด้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความเหมาะสมของวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอน พบว่า วิธีการประเมินที่พัฒนาขึ้นมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย ($M=4.60$, $SD=0.51$) วิธีการประเมินที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของการสอนทั้งหมด ($M=4.68$, $SD=0.57$) วิธีการประเมินที่สามารถช่วยให้นักศึกษารับรู้ถึงจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนา ($M=4.68$, $SD=0.71$) การประเมินที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในสภาพแวดล้อมการสอนจริง ($M=4.72$, $SD=0.58$)

ส่วนที่ 2 ความมีประสิทธิภาพของวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอน พบว่า การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการติดตามพัฒนาการของนักศึกษา ($M=4.60$, $SD=0.51$) วิธีการประเมินที่สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาได้อย่างทันท่วงที ($M=4.68$, $SD=0.58$) มีความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เช่น แบบสังเกต แบบประเมินตนเอง และแฟ้มสะสมผลงาน ($M=4.68$, $SD=0.58$) วิธีการประเมินที่สามารถช่วยให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ($M=4.72$, $SD=0.58$)

ส่วนที่ 3 ความเหมาะสมขององค์ประกอบในวิธีการประเมิน พบว่า

ด้านที่ 1 การวางแผนการสอน วิธีการประเมินสามารถวิเคราะห์และสะท้อนความสามารถของนักศึกษาในการวางแผนการสอนได้ ($M=4.52$, $SD=0.58$) เกณฑ์การประเมินช่วยให้สามารถพิจารณาการตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($M=4.68$, $SD=0.65$) มีการพิจารณาความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ($M=4.68$, $SD=0.58$)

ด้านที่ 2 การจัดการเรียนรู้ วิธีการประเมินสามารถสะท้อนความสามารถของนักศึกษาในการจัดการเรียนรู้และบริหารชั้นเรียนได้ ($M=4.72$, $SD=0.58$) มีการใช้เกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ($M=4.52$, $SD=0.58$) การใช้แบบสังเกตและการให้ข้อเสนอแนะช่วยให้นักศึกษาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ($M=4.56$, $SD=0.74$)

ด้านที่ 3 การวัดและประเมินผล วิธีการประเมินสามารถสะท้อนความสามารถของนักศึกษาในการออกแบบเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ($M=4.68$, $SD=0.58$) มีการพิจารณาคุณภาพของแบบทดสอบและแบบฝึกหัดที่นักศึกษาใช้ในการวัดผลนักเรียน ($M=4.72$, $SD=0.48$) การให้คะแนนและข้อเสนอแนะมีความชัดเจนและช่วยให้นักศึกษาเข้าใจจุดที่ต้องพัฒนา ($M=4.52$, $SD=0.58$)

ด้านที่ 4 คุณลักษณะความเป็นครู วิธีการประเมินสามารถสะท้อนจรรยาบรรณและความรับผิดชอบของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม ($M=4.56$, $SD=0.71$) มีเกณฑ์ที่ช่วยประเมินความสามารถในการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ($M=4.60$, $SD=0.58$) การใช้แบบประเมินตนเองช่วยให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์และปรับปรุงตนเองได้ดีขึ้น ($M=4.72$, $SD=0.50$)

จากข้อมูลพบว่า ความเหมาะสมของวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดและมีคะแนนสูงสุด คือ การประเมินที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในสภาพแวดล้อมการสอนจริง ($M=4.72$, $SD=0.58$) ความมีประสิทธิภาพของวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอน ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดและมีคะแนนสูงสุด คือ วิธีการประเมินที่สามารถช่วยให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ($M=4.72$, $SD=0.58$)

ความเหมาะสมขององค์ประกอบในวิธีการประเมิน ด้านที่ 1 การวางแผนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดและมีคะแนนสูงสุดเท่ากันว่าเกณฑ์การประเมินช่วยให้สามารถพิจารณาการตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($M=4.68$, $SD=0.65$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ มีการพิจารณาความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ($M=4.68$, $SD=0.58$) ด้านที่ 2 การจัดการเรียนรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดและมีคะแนนสูงสุด วิธีการ

ประเมินสามารถสะท้อนความสามารถของนักศึกษาในการจัดการเรียนรู้และบริหารชั้นเรียนได้ ($M=4.72$, $SD=0.58$) ด้านที่ 3 การวัดและประเมินผล ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดและมีคะแนนสูงสุด คือ การพิจารณาคุณภาพของแบบทดสอบและแบบฝึกหัดที่นักศึกษาใช้ในการวัดผลนักเรียน ($M=4.72$, $SD=0.48$) ด้านที่ 4 คุณลักษณะความเป็นครู ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดและมีคะแนนสูงสุด คือ การใช้แบบประเมินตนเองช่วยให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์และปรับปรุงตนเองได้ดีขึ้น ($M=4.72$, $SD=0.50$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินการฝึกสอน

จากการวิเคราะห์เนื้อหาข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินการฝึกสอน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ระบุว่า

“เกณฑ์การประเมินที่ใช้ยอดี้ ครอบคลุมในการประเมินดี”

“ไม่มีปัญหา เป็นไปได้ด้วยดี”

“นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนสามารถควบคุมห้องเรียนและอธิบายเนื้อหาในการสอนได้เป็นอย่างดี”

“รูปแบบการประเมินของนักฝึกสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มทร.กรุงเทพนี้ มีประโยชน์ต่อนักศึกษาฝึกสอน และหลักสูตรอย่างยิ่ง”

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการฝึกสอน โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุว่า

“การประเมินตามสภาพจริงจะช่วยให้เห็นพัฒนาการของผู้ฝึกสอนได้ดี”

“ควรมีการประชุมร่วมกันของอาจารย์นิเทศทั้งทางวิชาชีพช่างและวิชาชีพครูเพื่อการประเมินที่ได้ประสิทธิภาพและสะท้อนให้นักศึกษาได้รับการปรับปรุงได้ทันทีทันใด”

“ในการเดินทางนิเทศฝึกสอน ควรพิจารณาจากการความเชี่ยวชาญในศาสตร์สาขานั้นๆ ที่เด็กออกไปฝึกสอนและรับผิดชอบวิชาการสอนกับทางวิทยาลัย รวมถึงประสบการณ์การทำงานในฐานะอาจารย์นิเทศ”

“ควรมีให้มีการเรียนการสอนแบบปฏิบัติให้มากกว่าทฤษฎี”

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

งานวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู และเพื่อพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามการวิจัย ไว้ว่าสภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมเป็นอย่างไร และรูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์นิเทศฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 12 คนอาจารย์พี่เลี้ยงจากวิทยาลัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 7 คน และนักศึกษาฝึกสอน หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ปริญญาตรี 4 ปี ในสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ และสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล โดยลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 6 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนถึงสถานการณ์จริงในการประเมินการปฏิบัติการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยมีลักษณะข้อคำถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินการฝึกสอน

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ลงใน google form เพื่อสะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลของอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกสอน เนื่องจากช่วงระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม ปี 2568 อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกสอนได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ใน

วิทยาลัยของตนเอง และเป็นช่วงการสอบของทางวิทยาลัย จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในตอน ที่ 1-3 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และในตอน ที่ 4 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินการฝึกสอน ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปประเด็นที่สำคัญจากการตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้สามารถสรุปได้ว่า ทั้งอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ และนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 56) และมีอายุระหว่าง 31-40 ปี หรือน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นปริญญาตรี (ร้อยละ 52) โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ฝึกสอน/การนิเทศก์/การดูแลนักศึกษาฝึกสอน 1-3 ปี (ร้อยละ 44) เนื่องจากมีนักศึกษาและอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี โดยสถานะของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นอาจารย์นิเทศ (ร้อยละ 48)

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอนสรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดว่าเกณฑ์การประเมินมีความชัดเจน ครอบคลุม และเป็นมาตรฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสามารถสะท้อนผลการปฏิบัติการสอนได้อย่างเหมาะสม กระบวนการประเมินมีการให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์และทันเวลาอย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินและการใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

ในส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมิน สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดว่าวิธีการประเมินที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการติดตามพัฒนาการของนักศึกษา วิธีการประเมินสามารถสะท้อนความสามารถของนักศึกษาในการวางแผนการสอน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และคุณลักษณะความเป็นครูได้อย่างเหมาะสม

อีกทั้งยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าเกณฑ์การประเมินที่ใช้อยู่ดีและครอบคลุม มีข้อเสนอแนะให้มีการประเมินตามสภาพจริง การประชุมร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศ การพิจารณาความเชี่ยวชาญของอาจารย์นิเทศ และการเน้นการเรียนการสอนแบบปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการในการปรับปรุงกระบวนการประเมินให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง "แนวทางการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีวเคมี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ" ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สามารถนำมาอภิปรายผลที่สะท้อนถึงวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีวเคมี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมเป็นอย่างไร

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการประเมินการปฏิบัติการสอนโดยรวมอยู่ในระดับ "เห็นด้วยมากที่สุด" แสดงให้เห็นว่าระบบการประเมินที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นมีประสิทธิภาพในระดับสูง อย่างไรก็ตาม ยังมีบางประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในระดับ "มาก" เช่น ความหลากหลายของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินและการใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีโอกาสในการปรับปรุงและพัฒนาในด้านเหล่านี้ จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าเกณฑ์การประเมินที่ใช้อยู่ดีและครอบคลุม แต่ก็มีข้อเสนอแนะให้มีการประเมินตามสภาพจริง การประชุมร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศ การพิจารณาความเชี่ยวชาญของอาจารย์นิเทศ และการเน้นการเรียนการสอนแบบปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการในการปรับปรุงกระบวนการประเมินให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. รูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีวเคมี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดกับวิธีการประเมินที่พัฒนาขึ้น ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของการสอนทั้งหมด และสามารถช่วยให้นักศึกษารับรู้ถึงจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาได้นอกจากนี้ การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการติดตามพัฒนาการของนักศึกษา และวิธีการประเมินควรสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาได้อย่างทันท่วงที ในด้านองค์ประกอบของการประเมิน ควรครอบคลุมด้านการวางแผนการสอน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และคุณลักษณะความเป็นครู โดยมีการใช้เกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมและหลากหลาย เช่น แบบสังเกต แบบประเมินตนเอง และแฟ้มสะสมผลงาน

การที่ผู้ตอบแบบสอบถามเน้นย้ำถึงการประเมินตามสภาพจริง แสดงให้เห็นว่าการประเมินที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในห้องเรียน หรือสถานการณ์จำลอง จะช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการ

สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การประชุมร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศยังเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และสร้างความเข้าใจร่วมกันในเกณฑ์การประเมิน และแนวทางการพัฒนา โดยสรุปแล้ว งานวิจัยนี้ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการประเมินการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนวิชาชีพครู โดยเน้นความสำคัญของการประเมินที่ครอบคลุมหลากหลาย และสอดคล้องกับสภาพจริง ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการสอนและเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นครูมืออาชีพต่อไป

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของประเทศไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาที่เน้นความสำคัญของการประเมินการปฏิบัติการสอนที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้ การพัฒนาระบบการประเมินการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา (2565) งานวิจัยนี้เน้นความสำคัญขององค์ประกอบต่างๆ ในการประเมิน เช่น วัตถุประสงค์ เนื้อหา ตัวบ่งชี้ และวิธีการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าเกณฑ์การประเมินควรมีความชัดเจนและครอบคลุม (การพัฒนาระบบการประเมินการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา, ม.ป.ป.) อีกทั้งในการพัฒนาแนวทางการประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้เรียน (2563) งานวิจัยนี้เน้นการประเมินตามสภาพจริงและการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการพัฒนาเครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพจริงของการปฏิบัติการสอน
2. ควรมีการส่งเสริมการใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นส่วนหนึ่งของการประเมิน
3. ควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรับปรุงกระบวนการประเมิน
4. ควรนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

บรรณานุกรม

- การพัฒนาระบบการประเมินการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา. (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก:
<https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/7393/1/Fulltext.pdf>
- การพัฒนาแนวทางการประเมินทักษะการเรียนรู้แล. (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก:
<https://www.journal.nu.ac.th/JCDR/article/download/1827/1109/>
- จินตวิรรพ์ แปนแก้ว, และคณะ. (2562). การประเมินตามสภาพจริง. วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2562
- ทิตนา แชนมณี. (2555). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการประเมินประสิทธิภาพการสอน - ThaiJo.(ม.ป.ป.). สืบค้นจาก:<https://he01.tci-thaijo.org/index.php/mur2r/article/download/242794/164981/844624>
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ. (2565). สมรรถนะการนิเทศเชิงรุก ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, และคณะ. (2561). แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในศตวรรษที่ 21. คุรุสหาวิทยาลัยจารย์, 2(1), 1-16. สืบค้น จาก <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/withaya-jarnjournal/article/view/243655>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.2560.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). ภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง ปี 2563. เข้าถึงจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=5491&filename=socialoutlook_report
- Barrett, H. (2007). Researching and evaluating digital storytelling as a deep learning tool. Emerging Technologies for Learning, 2, 11-20.
- Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. Assessment in Education:

Principles, Policy & Practice, 5(1), 7-74.

Brookhart, S. M. (2013). How to create and use rubrics for formative assessment and grading. ASCD.

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. Review of Educational Research, 77(1), 81-112.

Stiggins, R. J. (2005). Student-involved assessment for learning. Pearson Education.

